

KUTSESTANDARD

Piirivalvur, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Piirivalvur, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
II astme dokumentide kontroll	Piirivalvur, tase 5 II astme dokumentide kontroll

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Piirivalve eesmärgiks on riigipiiri valvamine ja piiripunktides piirikontrolli teostamine, otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogudel ning merereostuse avastamine ja likvideerimine.</p> <p>Piirivalvuri peamisteks tööülesanneteks on Schengeni liikmesriiki sisenemise ja sealt väljumise tingimustele vastavuse kontrollimine, patrull- ja vaatlustegevus riigipiiril ebaseadusliku riigipiiri ületuse ennetamiseks, avastamiseks ja tõkestamiseks ning haldus- ja süüteomenetluste läbiviimine oma pädevuse piires. Piirivalvur langetab iseseisvalt otsuseid oma ametikoha pädevuse piires ja on võimeline ette nägema oma otsuste tagajärgi ning vastutab nende eest.</p> <p>Piirivalvur, tase 5 teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril ning juhib patrulli tegevust. Täidab juhi korraldusi ja võtab vastu iseseisvaid otsuseid oma pädevuse piires, tegutsedes nii üksi kui meeskonnas. Töö eeldab palju suhtlemist, sh võõrkeelte kasutamist. 5. taseme piirivalvur võib spetsialiseeruda II astme dokumentide kontrollile.</p> <p>Piirivalve kutsealal on lisaks 5. taseme piirivalvuri kutsele järgmised kutsed: piirivalvur, tase 4, kes teostab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril; piirivalvur, tase 6, kes korraldab piirikontrolli piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, juhib struktuuriüksuse tööd. 6. taseme piirivalvur võib spetsialiseeruda II astme dokumentide kontrollile; piirivalvur, tase 7 juhib struktuuriüksuse tööd, korraldab piirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevuste meetodikate väljatöötamist, korraldab siseriiklikku ja rahvusvahelist koostööd, teostab järelevalvet.</p>
A.2 Tööosad
A.2.1 Piirivalve A.2.2 Juhtimine A.2.3 Menetlemine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
II astme dokumentide kontroll A.2.4 II astme dokumentide kontroll
Valitavad tööosad
A.2.5 Väikelaeva juhtimine

A.2.6 Alarmsõiduki juhtimine
A.2.7 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul
A.3 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme piirivalvuril on vähemalt keskharidus ja erialane ettevalmistus, spetsialiseerumise korral on lisaks läbitud spetsialiseerumisega seotud kompetentsusnõuetega seotud koolitus.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Piirivalvur, vanempiirivalvur.
A.5 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks
Töötamist piirivalvurina reguleerib politsei ja piirivalve seadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Põhikutse piirivalvur, tase 5 taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1 – B.3.3, spetsialiseerumise korral tuleb lisaks tõendada ka spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.4. Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 – B.3.7.

B.2 Piirivalvur, tase 5 üldoskused
<ol style="list-style-type: none"> 1. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduses toodud nõuetele ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B1 erialase sõnavara kasutamiseks (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab teenistusülesannete täitmiseks vajalikke andmebaase ja -kogusid; järgib andmekaitse nõudeid; 3. teenistusülesannete täitmisel lähtub inimväärikuse austamise põhimõttest ja tegutseb viisil, mis ei diskrimineeri isikuid soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu; 4. rakendab sundi või muid põhiõiguseid piiravaid meetmeid, tagades meetmete proportsionaalsuse ning isikute põhiõiguste järgimise; hindab põhiõiguste järgimist ning põhiõiguste piiravate meetmete proportsionaalsust, otsustab põhiõiguste piiramise vajalikkuse, rakendatavad meetmed ning tagab rakendatud piirangute nõuetekohase fikseerimise; 5. järgib oma töös avaliku teenistuja eetikakoodeksit; 6. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt; kasutab konfliktlahendamismeetodeid, vältimaks konflikte; lahendab tekkinud konflikte; loob positiivse suhtluskeskkonna ja käitub vastavalt headele suhtlemistavadele; 7. töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; rakendab töös oma teadmisi ning oskusi maksimaalselt, lähtudes organisatsiooni eesmärkidest; 8. suhtleb lugupidavalt ja professionaalselt erinevatest kultuuridest, religioosse taustaga ning erinevate väärtushinnangutega inimestega ilma eelarvamuste, rassilise diskrimineerimise ja ksenofoobiata; 9. osaleb asutusesiseses, siseriiklikus ja rahvusvahelises koostöös; 10. järgib oma tööga seotud õigusakte; 11. arvestab oma töös organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust; 12. käitub esmaabi osutamist vajavas situatsioonis sobival viisil.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Piirivalve	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. kontrollib riiki sisenemise ja riigist väljumise tingimustele vastavust, lähtudes EL ja siseriiklikest õigusaktidest; viib läbi esmaseid tollikontrolli toiminguid vastavalt tolliseadusele; teostab vajadusel täiendavat kontrolli, arvestades	

probleemi iseloomu; otsustab peale täiendavat kontrolli piiriületuse lubamise või mittelubamise ning vormistab vajalikud dokumendid vastavalt Schengeni piirieeskirjadele jt õigusaktidele;

2. viib läbi patrull- ja vaatlustegevust riigipiiril, ennetab, avastab ja tõkestab ebaseadusliku riigipiiri ületuse vastavalt õigusaktidele; kontrollib piirirežiimi eeskirja nõuete täitmist; teeb piirijuhtumi avastamise korral vajalikud toimingud sündmuskohal; juhib patrulli tegevust, täidab vajaliku dokumentatsiooni vastavalt nõuetele;

3. kasutab esimese ja teise astme piirikontrolli vahendeid vastavalt kasutusjuhenditele ja meetodikale; kasutab riigipiiri valvamisel tehnilisi vahendeid vastavalt kasutusjuhenditele ja meetodikale;

4. teostab riskianalüüsipõhist profileerimist eesmärgiga tõkestada ebaseaduslikku rännet ja kuritegevust; vajadusel küsitleb isikut ja kasutab täiendavaid andmebaase; talletab kogutud informatsiooni analüüside koostamiseks vastavalt kehtestatud korrale; menetluse käigus kogub täiendavat informatsiooni;

5. tagab teenistusülesannete täitmisel enda ja teiste turvalisuse vastavalt kehtestatud korrale; kasutab vahetut sundi õiguspäraselt.

Teadmised:

- 1) teenistuskooera kasutamise põhimõtted;
- 2) merereostuse avastamise, lokaliseerimise ja likvideerimise alused.

B.3.2 Juhtimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. juhib patrulli/vahetuse tööd, korraldades teenistust vastavalt etteantud korraldustele; langetab kiireid ja selgeid otsuseid, arvestades patrullis/vahetuses tekkinud olukorda; vastutab patrulli/vahetuse tegevuse eest; teeb kokkuvõtte patrulli/vahetuse tegevustest vastavalt korrale;
2. jälgib ressursside kasutamist patrullis/vahetuses; annab ülevaate patrulli/vahetuse ressursside kasutamisest; teeb ettepanekuid ressursside tõhusamaks kasutamiseks.

B.3.3 Menetlemine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. kohaldab järelevalvemeetmeid vastavalt õigusaktidele; teostab järelevalvet patrulli poolt kohaldatud meetmete õiguspärasuse osas;
2. tuvastab rahvusvahelist kaitset vajavad isikud vastavalt õigusaktidele; viib läbi esmased menetlustoimingud;
3. võtab vastu viisataotluse, teostab viisa väljastamiseks vajalikud toimingud ning väljastab viisa vastavalt kehtivale korrale; tühistab viisa või tunnistab viisa kehtetuks vastavalt õigusaktile;
4. tuvastab vääртеокооссеisu vastavalt õigusaktidele; menetleb vääртегусid vastavalt õigusaktidele.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Spetsialiseerumise korral tuleb lisaks kohustuslikele kompetentsidele tõendada ka spetsialiseerumisega seotud kompetents B.3.4.

II astme dokumentide kontroll

B.3.4 II astme dokumentide kontroll

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. tuvastab isiku/sõiduki piiriületuseks vajalike dokumentide ehtsuse, kuuluvuse, viibimisaluse ning dokumentidele kehtestatud nõuetele vastavuse, arvestades dokumentidele seatud kriteeriume; juhendab ja konsulteerib enda ja teiste struktuuriüksuste ametnikke ning koostööpartnereid;
2. vormistab nõuetekohased võltsingukirjeldused ja edastab need PPA dokumendikontrolliga tegelevatele isikutele; koostöös piirivalveosakonnaga tagab dokumendikirjelduste jõudmise TEPI andmebaasi;
3. kasutab dokumentide/sõidukite II astme kontrolliks ja dokumendikirjelduste koostamiseks spetsiifilist tehnikat, vahendeid ja dokumentide andmebaase vastavalt kasutusjuhenditele;
4. teeb koostööd teiste riikide pädevate riiklike ametiasutuste ekspertidega vastavalt koostöökokkulepetele ning oma pädevusele; osaleb koostöökohtumistel parima praktika jagamiseks;
5. osaleb prefektuuris dokumentide ja sõidukite täiendava kontrolli alase koolitusvajaduse hindamisel; lähtuvalt vajadushinnangust ja nõudlusest viib läbi loenguid ja praktilisi koolitusi asjassepuutuvatele isikutele; koostab koolitusmaterjale.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 – B.3.7.

B.3.5 Väikelaeva juhtimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. hindab riske ja ohtusid teenistusülesannete täitmisel väikelaevaga; juhib väikelaeva, järgides õigusakte; kasutab enesepääste ja inimeste veest päästmise võtteid vastavalt juhenditele; juhib väikelaeva patrulli tegevust vastavalt juhenditele;</p> <p>2. kontrollib väikelaeva korrasolekut, selle varustuse kompleksust vastavalt nõuetele; teostab kasutuseelset ja kasutusjärgset varustuse ja tehnika hooldust vastavalt nõuetele; korraldab kasutuseelset ja kasutusjärgset varustuse ja tehnika hooldust vastavalt nõuetele.</p>	
B.3.6 Alarmsõiduki juhtimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. teostab ohutult alarmsõitu vastavalt väljasõidukorraldusele, ohu hinnangule ja õigusaktidele; täidab temale antud ülesandeid, arvestades sõiduki eriotstarvet, omapära ning sündmuse iseloomu;</p> <p>2. hindab visuaalselt ja sõiduki omapäralt tuginedes ning ilmastiku, tee- ja liiklusolusid arvestades erinevaid riske ning ohtusid sündmuskohale jõudmiseks; valib vastavalt ohtude ja riskide hinnangule ning sündmuse omapäralt sündmuskohale jõudmiseks sobiva sõidukiiruse ning teekonna, kasutades sihtkoha leidmiseks navigatsiooni- ja positsioneerimisvahendeid.</p>	
B.3.7 Otsingu- ja päästetegevus merel ja piiriveekogul	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. viib läbi otsingu- ja päästetegevust merel ja piiriveekogul meeskonna (SRU) koosseisus, järgides õigusakte;</p> <p>2. kasutab merel ja piiriveekogul side- ja päästevahendeid vastavalt juhenditele.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-04112020-02/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Raavo Järva, Politsei- ja Piirivalveamet Viljar Kärk, Siseministeerium Marek Liiva, Sisekaitseakadeemia Inge Lindsaar, Politsei- ja Piirivalveamet Janek Mägi, Siseministeerium Heiki Suomalainen, Politsei- ja Piirivalveamet Piret Teppan, Sisekaitseakadeemia Ivar Treffner, Politsei- ja Piirivalveamet Kerstin Kirsell, Politsei- ja Piirivalveamet Erik Liiva, Politsei- ja Piirivalveamet, Narva piiripunkt Priit Paakspuu, Politsei ja Piirivalveamet, Tallinna piiripunkt
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	16
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	04.11.2020
6. Kutsestandard kehtib kuni	03.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3351 Tolli- ja piiriinspektorid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Border Guard, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	